

Čís. 747.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ke skutkové podstatě přečinu dle § 12 lich. zák. se vyhledává, by činnost pachatelova byla způsobila stupňovati cenu předmětu potřeby, o jehož prodej jde, a by obmezování prodeje bylo podstatným.

V tom, že obchodník pokládal se vyzváním okresního hejtmanství, by oznamoval zásoby předmětu potřeby obchodnímu družstvu, za vázána v tom směru, by podle vysvětlení družstva odepíral neb obmezoval prodej onoho předmětu potřeby, jest spatřovati skutkový omyl ve smyslu § 2 lit. e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 25. února 1922, Kr I 207/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Plzni ze dne 3. prosince 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zjištěno je, že okresní politická správa v P. nařídila vyhláškou ze dne 30. října 1919 obchodníkům, by jí do 48 hodin pod adresou: »Okresní správa politická v P., evidence soli u Obchodního družstva v P.« oznámili zásobu soli dle množství a druhu, a že obžalovaný ohlásil 1.750 kg soli. Nálezací soud bere dále na základě zodpovídání se obžalovaného, podporovaného svědeckou výpovědí Jana Š-a, zástupce Obchodního družstva, za prokázáno, že obžalovaný po ohlášení zásob soli dotázal se u Obchodního družstva, zda smí ohlášenou sůl prodávati, že však dostal v odpověď, že ji nemá prodávati, až na další poukaz, který by dostal, že však hejtmanství poukazu takového pak nedalo. Zjištěno je dále, že obžalovaný kol 14. ledna 1920 svědkyni Filomeně O-ové, když tato se tázala, má-li nějakou sůl, dař v odpověď, že žádné nemá, že ji čeká, a že totéž řekl i více osobám, které se ho tehdy tázaly po soli. V tom shledal nálezací soud zastavení prodeje soli. V tom pak, že v prosinci 1919 z ohlášených 1.750 kg asi 150 kg odprodal, omezování prodeje a odsoudil obžalovaného pro přečin dle § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Jako hlavní důvod pro odsuzující výrok uvedl nálezací soud, že prý okresní politická správa nevydala zákazu prodávati sůl, Obchodní družstvo pak prý jest korporace soukromá, která nebyla oprávněna vydávati podobné poukazy, prodej soli omezující, že tedy obžalovaný nemůže se omlouvati omylem a nedostatkem zlého úmyslu, zvláště když prý bylo jeho povinností, aby si ohledně otázky, smí-li sůl, k soupisu ohlášenou, prodávati, zjednal jistotu dotazem u okresní politické správy. Tato argumentace nálezacího soudu, proti níž brojí zmateční stížnost právem z důvodu zmatečnosti čís. 9 a) a 9 b) správně jen 9 a) § 281 tr. ř., je však nesprávná. Neboť zjištěná skutečnost, že okresní politická správa vyzvala obchodníky, by zásoby soli oznamovali pod adresou: »Okresní politická

správa v P., evidence soli u Obchodního družstva v P., opravňovala obžalovaného k předpokladu, že Obchodní družstvo jest orgánem okresní politické správy a že mu jako takovému přísluší určité dispoice nad zásobami soli, u obchodníků se nalézající, a mohl proto důvodně za to míti, že věc se má tak, že Obchodním družstvem mu daný zákaz, prodávati sůl až do odvolání, pocházel od okresní politické správy samotné, a že jej tedy musí jako příkaz povolaného k tomu úřadu respektovati. V obraně obžalovaného, že pokládal zákaz Obchodním družstvem mu daný za závazný, spatřovati dlužno uplatňování omylu ve smyslu § 2 lit. e) tr. zák., ježto se týká okolnosti rázu skutkového. Existence omylu tohoto vylučovala by arci úmyslnost jednání obžalovaného, ke skutkové povaze přečinu dle § 12 zákona čís. 568/19 požadovanou, a činila by odsouzení jeho neoprávněným. Okolnost, byl-li obžalovaný skutečně v tvrzeném omylu, není však v rozsudku se vši určitostí zjištěna, zejména vzhledem k údaji rozsudku, »že obžalovaný domnělý zákaz prodeje ani sám vážně nebral«. Nelze také přehlížeti, že trestní ustanovení § 12 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jest zařazeno v kapitole, jednající o předražování, a že tudíž nalézací soud měl v rámci lichevního zákona uvažovati, zdali činnost obžalovaného byla způsobilá, stupňovati cenu dotyčného předmětu potřeby, a zdali obžalovaný byl si také této způsobilosti vědom, dále pak, že nalézací soud, pokud se týče odprodeje 150 kg soli, v němž shledal omezení prodeje, nepřihlížel k tomu, že zákon výslovně mluví o podstatném omezení, v kterémžto směru rovněž schází v rozsudku skutkové zjištění. Z této příčiny nelze naléztí ihned ve věci samé, a je třeba, rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ji, hledě k hořejším úvahám, opětne projednal a o ní znova rozhodl (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 748.

Pokud dlužno trestný čin specialisovati v odsuzujícím výroku rozsudečném.

(Rozh. ze dne 27. února 1922, Kr II 181/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 lich. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Neprávem vytýká stížnost rozsudku zmatek dle § 281 čís. 5 tr. ř., protože prý proti předpisům § 260 čís. 1, § 270 č. 6 — správně čís. 4 tr. ř. nevyslovuje ve výroku, kterého skutku se obžalovaný dopustil. Z pouhého, doslov zákona reprodukujícího výroku, že »provozoval obchod řetězový« nelze prý seznati, v čem skutek zažalovaný a předmět odsouzení činící záležel, což by se bylo stalo tím osudnějším, kdyby soud, používaje práva § 267 tr. ř., byl uznal stěžovatele vinným pouštěním se do pletich, ježto by nebyvalo možno posouditi totožnost skutku zažalovaného